

2. az újabb erdősitések czélszerű irányítására és a most meglevő fiatalosok megfelelő kezelésére és

3. a kísérleti állomás által felveendő vizsgálatokra nézve mielőbb igen kívánatosak.

A cserkéregtermelés ügye.

A mult évben úgy a magyar, mint az osztrák kormány kedvezmények nyújtásával, kecsegtetően magas árak megállapításával és felhívásokkal arra buzdította az erdőbirtokosokat, hogy cserkéregtermeljenek erdejükben. A hazafias kötelességre történt hivatkozásnak, a kedvezményeknek és jó áraknak meg is volt az a hatása, hogy mindenki annyit igyekezett termelni, amennyit éppen a megcsappant munka- és fuvarerő mellett lehetett. Egyébként azonban a termelés teljesen nélkülözte az irányítást úgy nálunk, mint Ausztriában; a termelők tájékozatlanok voltak az iránt, hogy mennyi is tulajdonképen az ország szükséglete cserkéregben és senkisem tartotta számon, hogy az egyes kéregtermelő vidékekről mily mennyiségek várhatók.

Igy történt aztán, hogy a megfogyott munka- és fuvarerő ellenére a termelt mennyiség egyfelől tetemesen meghaladta a belföldi szükségletet, másfelől a munkáskéz és fuvarerő utáni hajsza a termelési költségeket a mai viszonyokhoz mérten is szokatlanul felhajtotta.

A tultermelésből hazánkban nagyobb baj nem származott, mert nagyrészt tölgykéregről lévén szó, a felesleget bőripari központunk Németországban elhelyezhette; eladatlan készletek ugyan nálunk is maradtak, de valószínűleg nem oly nagy mennyiségben, hogy azok ne lettek volna fedél alá helyezhetők s így a romlástól megóvhatók.

Ellenben Ausztriában, ahol majdnem kizárólag luczfenyőkérget termeltek, több ezer vasuti kocsirakomány maradt a termelők kezén, kiknek némelyike ezáltal a vagyoni romlás szélére jutott. A termelők ott tekintélyes részben parasztbirtokosok voltak, akik a nagy

buzgósággal és drágán termelt kérgen tudadni nem tudván, igen nagy veszteségeket szenvedtek. A kéreg ott romlott, vagy tüzelőül szolgált.

A múlt év ezen tapasztalatai után nagyon örvedetes, hogy a hadügyi kormány a folyó évben némi tájékoztatást nyújt azokra a kéregmennyiségekre nézve, amelyekre az 1918. év közepéig szükség van. Az Országos Erdészeti Egyesülethez intézett értesítésben a közös hadügyminiszter közli, hogy a magyar termeléstől 2000 kocsi-rakomány luczfenyőkérget és 2600 kocsi-rakomány tölgycserkérget vár. Tulajdonképen a közös vámterületen termelendő tölgykéreg mennyiségét jelöli meg 3000 kocsi-rakományban, s ebből a számból vezettük le fenti adatot annak figyelembevételével, hogy Ausztria és Bosznia-Hercegovina évi tölgykéregtermelése 200—200 vagon-nál többre nem tehető.

Ha figyelembe vesszük, hogy Magyarországon 1916-ban 6300 vagon tölgykérget és 3400 vagon luczfenyőkérget ajánlottak fel, s a termelés ennél is valamivel nagyobb volt, remélhető, hogy a tőlünk 1917. évben várt kéregmennyiséget, daczára annak, hogy az erdélyi luczfenyvesek jó részét egyelőre számításon kívül kell hagyni, elő lehet teremteni, bár a munkásviszonyok, fuvarerő, élelmezés tekintetében kedvezőtlenebb a helyzet, mint tavaly.

Amilyen örvedetes azonban a hadügyminiszternek ez a tájékoztató közlése, értékét a tölgykéregre vonatkozóan nagyon csökkentí az, hogy csak most jut nyilvánosságra, holott a tölgykéreg tövön való értékesítése iránt, amely nálunk tulnyomó, a birtokosok már január hóban szoktak intézkedni. Mindazonáltal ez az elkésétt értesítés is szolgálhatja azt a czélt, hogy egyfelől a szükséglet fedezését, ami hazafias kötelesség, biztosítsa, másfelől a birtokosokat a tultermeléstől megóvjá, ha erdészeti közigazgatásunk központja felveszi a hadügyi kormány által neki átnyujtott fonalat és megállapítja különösen a tölgykéregre vonatkozóan, hogy az eddig történt eladások s a házilag termelő néhány uradalom termelése által a szükséglet fedezettnek tekinthető-e, avagy szükséges-e a birtokosokat még most, ugyszólván a tizenkettedik órában nagyobb mérvű termelésre ösztönözni?

Magára hagyva, a véletlenre bízva a dolgot, kellemetlen meglepetéseknek lehetne az ország kitéve, ami a mai viszonyok között, a hadi érdekekre való tekintettel, megengedhetlen.

Habár tehát a múlt évi tultermelés következtében a folyó évi szükséglet jóval kisebb, a cserkéregtermelést az ennek a *szükségletnek megfelelő mértékben a folyó évben is folytatni hazafias kötelesség*, amelynek teljesítését az erdészeti közigazgatásnak említett irányító és szabályozó beavatkozása rendkívül megkönnyitené. Erre annál is inkább szükség van, mert aránylag kevés árverési hirdetményt láttunk az idén, amely cserkéregtermelésre vonatkozott és — bár szűk körben — beszerzett adatok szerint az ország több tölgykéregtermelő vidékén inkább csak a múlt évben kitermeletlenül maradt vágások befejezésére készülnek, ellenben újabb vágások nyitásának jeleit csak kis mértékben észlelhetni.

Az érdekeltség köréből egyébiránt még a következő kívánságokat hallottuk:

1. A múlt évből visszamaradt, a bőripari központ által még át nem vett kéregmennyeség mindenekelőtt átveendő.

2. Az állami kezelés alatt álló erdők cserkéregtermelésre alkalmas vágásainak eladásánál, a szükséges gyorsítás végett az engedélyek megadása és az eladás lebonyolítása teljesen és kizárólag a m. kir. állami erdőhivatalok hatáskörébe lenne utalandó (a háboru tartamára).

3. A tölgykéreg árai a minőség szerint állapittassanak meg; kiindulási pontnak az original-áru mai maximális ára, 30 K, szolgálhat, de a többi szokványszerű minőségek árai is megállapítandók, még pedig a folyó évben várható igen nagy termelési és fuvarozási költségek figyelembevételével, vagyis úgy, hogy a silányabb minőségű kéreg ára is a termelési és fuvarozási költségeken felül megfelelő hasznot biztosítson az erdőbirtokosnak és a közvetítő kereskedőnek (termelőnek).

4. A termelés lehetővé tétele végett a kellő munka- és fuvarerő és azok élelmezésének biztosítása elengedhetlen feltétel és az erre vonatkozó kormányrendeletek kiadása sürgős, hogy április 15-én a termelés megkezdésekor a munkaerő a helyszínen lehessen.

Ugy a felmentések, mint a katonai munkásosztatok iránti kérvények a földmivelésügyi minisztérium ügykörében lennének elintézendők, ahol az elintézés a leggyorsabb s nem kell „a főszolgabíró, főispán, megyei munkabizottság stb. kálváriáját járni, ahol az akta ide-oda jár“. A katonaság részéről pedig elvárhatjuk,

hogy a névszerint kért vagy egyébként kiválasztott gyakorlott munkásokat küldje el, nem pedig bécsi divatárúkereskedőket, amint az egyik északmagyarországi uradalomban történt.

A fuvarerő kirendelésétől a mi választott tisztviselőktől vezetett törvényhatóságaink nagyon idegenkednek. Pedig erre is szükség lesz, ha a kérget ki akarjuk hozni az erdőből. Nem a törvényhatóságok felhatalmazására van szükség, hogy a fuvarerőt rendeljék ki, hanem szigoruan utasítani kell őket, hogy tegyék is meg, ha indokoltan kéri.

5. Kivánatos, hogy a termelők a kérget közvetlenül a hazai bőrgyáraknak is eladhassák, tehát a bőrközpont elkerülésével, amint az tudtunkkal Ausztriában is lehetséges.

6. Ausztriában az érdekeltek bevonásával két bizottság alakult. Az egyik *Wiltsh* min. tanácsos elnökle: alatt azzal a czéllal bír, hogy az összes érdekeltek részéről felmerülő kívánságokra nézve megegyezést hozzon létre és hogy a cserkéregre vonatkozó ügyekben a kormánynak véleményező közege legyen.

A másik bizottság az ottani bőrközpontnál alakul meg kéregtermelők, cserzőanyagkereskedők és bőrgyárosokból; hivatása felmerülő kérdésekben az érdekeltek között az ellentétek kiegyenlítésére törekedni.

A hadügyminisztérium kívánatosnak tartja, hogy hasonló szervek Magyarországon is létesíttessenek.

7. A legfontosabb kívánság azonban, hogy a várható kormányrendeletek mielőbb jelenjenek meg s az érdekeltek ne tartassanak az utolsó perczig bizonytalanságban az árakra, a munka- és fuvarerőre vonatkozó kérdésekben.

